

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

Educational Quality Assurance System Development Guidelines

Faculty of Nursing, Private

สุวิมล จอดพิมาย¹

Suwimon Jodpimai

อรพิชา เกตุพันธุ์²

Onpicha Ketphan

พิชชานันท์ กันพุ่ม³

Pitchanan Kanphum

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 2) ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน วิธีดำเนินการวิจัยใช้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย อาจารย์และผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และการสนทนากลุ่ม เป็นผู้รับผิดชอบในงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการ 5 ข้อ ในระดับปริญญาตรี 10 ข้อในระดับปริญญาโท องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้

¹ อาจารย์ ดร. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีสคาลัย

² อาจารย์ ดร. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีสคาลัย

³ อาจารย์ ดร. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีสคาลัย

2. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากร และกระจายความรับผิดชอบ การจัดการความรู้ (KM) ใช้ระบบการบริหารคุณภาพ และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 3.1) สร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหารและบุคลากร 3.2) ส่งเสริมให้ความรู้การวางแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน 3.3) มุ่งเน้นนักศึกษาให้มีสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และทำงานเพื่อสังคม 3.4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจความรับผิดชอบ 3.5) เน้นการจัดการความรู้ (KM) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากร 3.6) ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ ยืดหยุ่น และแก้ปัญหาความขัดแย้ง และ 3.7) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนางานประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

คำสำคัญ: ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

Abstract

The research aimed to study 1) the internal educational quality assurance process of the faculty of nursing, private university, 2) the best practices for implementing the internal educational quality assurance of the faculty of nursing, private university, and 3) to advise the development guidelines of the internal educational quality assurance system for the faculty of nursing, private university. This study was qualitative research. The research target group was the interviewees who were the administrators and teachers from the faculty of nursing, private university. They gave important information from the interview and group conversation. There were 6 persons who were responsible for the internal educational quality assurance of the faculty of nursing. The instruments used for this study were content analysis, in-

depth interview form, and group discussion. The statistics used were frequency and percentage.

The results of research were found that: 1) The internal educational quality assurance process of the faculty of nursing, private university applied the principle of PDCA in their implementation. There were 6 components and 13 indicators named as follow; component 1 standardization with 5 criteria for bachelor's degree and 10 criteria for master's degree, component 2 graduates with 2 indicators, component 3 students with 3 indicators, component 4 teachers with 3 Indicators, component 5 curriculum, teaching and learning, and assessment with 4 indicators and component 6 Learning supportive resources with 1indicator, and 2) The best practices for implementing the educational quality assurance consisted of leadership and executive vision, strategics planning, focusing on students, personnel involvement and decentralizing of liability margins, knowledge management (KM), applying the quality management system, and providing useful information data for educational quality development, and 3) Development guidelines of the internal educational quality assurance system for the faculty of nursing, private university consist of 3.1) creating leadership and vision for executives and personnel, 3.2) promoting strategics planning for performance knowledge, 3.3) focusing on students' competency to obtain professional license and work for society, 3.4) emphasizing on personnel potential, creating participation engagement and empowering responsibility, 3.5) focusing on knowledge management (KM), experience exchanging among personnel, 3.6) implementing the quality management process that is flexible to resolve the conflicts, and 3.7) providing useful information data for educational quality development and creating the knowledge exchanging networks for increasing operational performance of personnel which will support the educational quality assurance development of the faculty of nursing, private University.

Keyword: development of educational quality assurance system, Bachelor of Nursing Program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ สังคม และมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง เจริญก้าวหน้า ทันท่วงทีต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยี การสื่อสารที่ไร้พรมแดน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าโลกของยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นการถ่ายทอดวิชาความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นหลัง ตลอดจนการศึกษายังเป็นการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความ เจริญออกงานทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนการเสริมสร้างและรักษาวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ตลอดไป (รสรินทร์ อมรรัตน์, 2545) โดยที่ เทียนฉาย กิระบันทน (2519) ได้ให้ แนวความคิดไว้ว่า การศึกษาไม่เพียงแต่ให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนเท่านั้นแต่ยังให้ประโยชน์แก่สังคมอีก ด้วย การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพราะทำให้คนมีประสิทธิภาพในการทำงานดี ขึ้น การให้ การศึกษาจึงเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาที่จัดจะต้องเป็นการศึกษาที่พัฒนามนุษย์มีการพัฒนาเต็ม ศักยภาพ เพราะฉะนั้นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือ “คุณภาพ การศึกษา” ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสะท้อน ประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษา ในอนาคต มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้รับบริการ จากการศึกษาจะเรียกร้องถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งกลุ่ม ผู้เรียนและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต โดย อุทุมพร จามรมาน (2543) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประกัน คุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ดังนี้เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษา ได้พัฒนาคุณภาพของผลผลิต ทางการศึกษา และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สังคมมั่นใจเกี่ยวกับ ผลผลิต/บริการของ หน่วยงาน การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพราะเป็นระบบ ที่สร้างความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถมีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตร กำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัด การศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นที่เชื่อมั่นและ พอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตามภาระความ

รับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ (กรมวิชาการ, 2542)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยมีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินอย่างต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะพบว่าผลการประเมินในหลักสูตรในหลายองค์ประกอบยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด และแนวโน้มการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรมีความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรพยายามดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพ จึงประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ไม่สามารถวางแผนการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ด้านสื่อ อุปกรณ์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการขาดระบบบริหารจัดการที่ดี ขาดการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาหลายประการ ทั้งในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของอาจารย์และบุคลากรในคณะฯ รวมถึงปัญหาด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ อาจารย์บางส่วนเกษียณอายุราชการมาจากหน่วยงานของรัฐบาล ทำให้ขาดความกระตือรือร้น ขาดการวางแผน ไม่มีกลยุทธ์ การสอนขาดการพัฒนาในสิ่งที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ การจัดการเรียนการสอนที่เป็นเอกภาพ ขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การจัดเก็บเอกสารหลักฐาน การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมรับการประเมินในแต่ละปีการศึกษา รวมทั้งการกรอกข้อมูลผ่านระบบ CHE-QA ONLINE เป็นต้น ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ปีการศึกษา 2557-2560 พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ ทำให้มีผลการประเมินไม่คงที่ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิต อีกทั้งการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความเชื่อมั่นของตลาดแรงงาน ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ปกครองลดลง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลจะพัฒนาได้นั้น ต้องมีการเริ่มต้นจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรที่จัดการศึกษา และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามมาตรฐานในแต่ละองค์ประกอบและการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ของแต่ละองค์ประกอบเป็นสิ่งจำเป็น ที่สำคัญคือจะต้องหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะพยาบาลศาสตร์

จะต้องมีพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น เพื่อสะท้อนถึงมาตรฐานการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
2. ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
3. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัย แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านกระบวนการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การปรับปรุง และ การดำเนินการตามมาตรฐาน องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์กรประกอบ 6 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์กรประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมินผู้เรียน องค์กรประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้ โดยศึกษาตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะรวม 13 ตัวบ่งชี้

ขอบเขตด้านพื้นที่/สนามวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ดีของคณะพยาบาลศาสตร์ สนามวิจัยซึ่งเป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซ็นหลุยส์ 2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน โดยแบ่งวิธีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ และ 2) ศึกษาตัวอย่างที่สำคัญของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ ที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 32 แห่ง 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยการสนทนากลุ่ม ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ของ 1) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม มีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลการประกันคุณภาพจำแนกตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และจำแนกตามเอกสาร SAR คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) เพื่อสัมภาษณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพตามเกณฑ์ องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของคณะพยาบาลศาสตร์ ตอนที่ 2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 3 ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยอุปสรรคของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะพยาบาลศาสตร์ที่เป็นสนามวิจัย

3. การสนทนากลุ่มสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 6 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนา สร้างจากผลสังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลเชิงคุณภาพของผลการประกันคุณภาพ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง จำแนกตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
2. นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดี โดยใช้กระบวนการควบคุมคุณภาพ PDCA จำแนกตามดัชนีการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ สรุปลงจากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการ 5 ข้อ ในระดับปริญญาตรี 10 ข้อ ในระดับปริญญาโท องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2.2 (ป.ตรี) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้อ่านทำ หรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 2.2 (ป.โท) ผลของนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ หรือเผยแพร่องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 การรับนักศึกษา 3.2 การส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 การบริหาร และพัฒนาอาจารย์ 4.2 คุณภาพอาจารย์ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร 5.2 การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5.3 การประเมินผู้เรียน 5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีเพียงพอ

2. วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีวิธีปฏิบัติที่ดีสามารถนำไปเป็นหลักการประกันคุณภาพได้ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์การบริหารงานและพัฒนาคณะ มีการใช้การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติงาน ผู้บริหารแบ่งงานกันทำให้มีการกระจายความรับ

ผิตชอบ นำการจัดการความรู้ (KM) มาใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ ถ่ายโอนความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นำระบบการบริหารคุณภาพ PDCA ในลักษณะ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันตรวจสอบและประเมิน ร่วมกันปรับปรุง และนำมาตราฐานคุณภาพ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงาน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ หน่วยฝึกประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

3. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 1) สร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหารและบุคลากร 2) ส่งเสริมให้ความรู้การวางแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน 3) มุ่งเน้นนักศึกษาให้มีสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และทำงานเพื่อสังคม 4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจความรับผิดชอบ 5) เน้นการจัดการความรู้ (KM) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากร 6) ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ ยืดหยุ่น และแก้ปัญหาความขัดแย้ง 7) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนางานประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

อภิปรายผล

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการ 5 ข้อ ในระดับปริญญาตรี 10 ข้อ ในระดับปริญญาโท องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2.2 (ป.ตรี) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ไ้ทำงานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 2.2 (ป.โท) ผลของนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ หรือเผยแพร่องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 การรับนักศึกษา 3.2 การส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 การบริหาร และพัฒนาอาจารย์ 4.2 คุณภาพอาจารย์ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร 5.2 การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5.3 การประเมินผู้เรียน 5.4 ผล

การดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีเพียงพอ ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านกระบวนการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การปรับปรุง และ การดำเนินการตามมาตรฐาน องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ด้านผลการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพื้นที่วิจัยที่มีวิธีปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่เป็นเลิศ ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ (พ.ศ. 2557 – 2561) เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันคือกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม 2561 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทย ให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของ ประเทศ โดยครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัย นวัตกรรมและสร้างสรรค์ การบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยมีมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัย นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 4 ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ สำหรับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบของการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ศิลปะและวัฒนธรรม และองค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมิน ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยศึกษาตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครอบคลุมการดำเนินงานของคณะรวม 13 ตัวบ่งชี้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตรที่รวมทั้งการจัดกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพ ดังนี้ 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ ของแผนดำเนินการ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) กิจกรรมการพัฒนา นักศึกษา นักศึกษา 4) การวิจัย 5) การบริการทางวิชาการทางสังคม 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 7) การบริหารและจัดการ 8) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

2. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีวิธีปฏิบัติที่ดีสามารถนำไปเป็นหลักการประกันคุณภาพได้ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์การบริหารงานและพัฒนาคณะ มีการใช้การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติงาน ผู้บริหารแบ่งงานกันทำให้มีการกระจายความรับผิดชอบ นำการจัดการความรู้ (KM) มาใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์ ถ่ายโอนความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นำระบบการบริหารคุณภาพ PDCA ในลักษณะ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันตรวจสอบและประเมิน ร่วมกันปรับปรุง และนำมาตราฐานคุณภาพ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงาน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ หน่วยฝึกประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สำหรับแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีการดำเนินการสรุปเป็นขั้นตอน คือ

1) ขั้นตอนเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1.1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการจัดทำโครงการทำจัดการความรู้ (KM) และการสร้างแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากร โดยมีการทำความเข้าใจในเรื่อง ตัวบ่งชี้ (KPI) สร้างตารางวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ มาตรฐาน และองค์ประกอบในการประกันคุณภาพ การศึกษา จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับอาจารย์และบุคลากร 1.2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งระดับคณะและหลักสูตร

2) ขั้นตอนดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 2.1) การวางแผนที่ดีส่งผลภาพความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยแผนกลยุทธ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนได้ใช้แผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และของคณะเป็นแนวทาง มีการทบทวนแผนและปรับประเด็นยุทธศาสตร์ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ไปสู่หน่วยงานย่อย มีกระบวนการแปลงแผนกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับนโยบาย ดำเนินการตามแผน และติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ รวมถึงมีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการนโยบายการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรม จรรยาบรรณและความเป็นเลิศในวิชาชีพระดับสากล โดยมีปรัชญาในการมุ่งผลิต บัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพระดับสากล เป็นผู้นำในการพัฒนาบุคลากร การวิจัย นวัตกรรมทาง การศึกษา อนุรักษ์ส่งเสริม

ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีระบบและ กลไกการประกันคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกหลักสูตร ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานที่จริงซึ่งมีการจัดการศึกษาทั้ง ในและนอกห้องเรียนหรือการทำวิจัย มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนการสอนเป็น วิทยากรบรรยายพิเศษ การให้คำปรึกษา และการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงมีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนา จากการวิจัยหรือจากกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2.2) การปฏิบัติตาม แผน มีการขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คือ รอบ 6 เดือนและ 12 เดือน หรือตามที่กำหนด และประเมิน ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน จะมีการเขียนรายงานสรุป ประจำปีและ SAR มีการตั้งเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และเขียนโครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และมีกรตรวจสอบทุกปีว่าได้ดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์หรือไม่ เมื่อสิ้นปีจะมีการตรวจสอบโดยการ ประชุมทบทวนแผนกลยุทธ์ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและวิเคราะห์แนวโน้มจุดแข็งและจุดอ่อน เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาแผนกลยุทธ์ ต่อไป 2.3) ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับกรอบ มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา มีระบบกลไกในการเปิดหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุง และการ ปิดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน มีคณะกรรมการในการควบคุมและกำกับให้มีการดำเนินการ เปิด-ปิดหลักสูตร และมีการประเมินหลักสูตรทุกหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยหลักสูตร ทุกหลักสูตรต้องบรรจุในแผนการพัฒนา ทุกหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและ ปริญญาเอกเป็นหลักสูตรที่เน้นการทำวิจัยความร่วมมือในการพัฒนาและบริหารหลักสูตรระหว่าง สถาบันภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของหลักสูตร 2.4) การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนา คณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนส่งผลให้ ระบบการประกันมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีแผนและ ระบบกลไกในการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงาน มีการสรรหา บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับ ตำแหน่งงานและประเมินผลการปฏิบัติงาน มี มาตรการในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร และ ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของบุคลากร ติดตามให้คณาจารย์นำความรู้และทักษะที่ได้จากการ พัฒนามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2.5) กระบวนการสอนนักศึกษาเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์มี การกำหนดและ เผยแพร่คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ ให้รับทราบทั่วกัน 2.5) มีระบบและกลไกการบริการทาง วิชาการแก่สังคมเพื่อตอบสนองความต้องการ พัฒนา/แก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ ชุมชน มีการกำหนดโครงการบริการวิชาการและวิชาชีพให้บริการด้านสุขภาพแก่สังคมในเขตพื้นที่ บริการ ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุม

อบรมเรื่อง การดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารที่ถูกหลักอนามัย การออกหน่วยบริการรักษาโรค 2.6) ระบบและกลไกการทำงานบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรมส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีการ จัดทำแผนดำเนินงานด้านการทำบูรณาการศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้การสนับสนุน งบประมาณการวิจัยที่ทำบูรณาการศิลปวัฒนธรรมและกิจการของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี มีการเผยแพร่กิจกรรม/โครงการด้านทำบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรม และมีการประเมินผลสำเร็จของการบูรณาการ มีการสรุปผลการประเมิน และรายงานผลให้ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ 2.7) ระบบการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อระบบและกลไกการประกัน คุณภาพการศึกษา มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ EIS และระบบ MIS เป็นระบบ ฐานข้อมูลที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล บุคลากร ชุมชน อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ การระบาดของโรค ข้อมูลทันตอนามัย นอกจากนี้ทางคณะ ยังได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะมีการส่งเสริมให้ คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บัณฑิตและบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานหรือโครงการที่ทางคณะจัดขึ้นผ่านทางเว็บไซต์ของคณะ

3) ขั้นการร่วมกันตรวจสอบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1) การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา มีการตรวจสอบผู้ได้รับมอบหมายงาน/สถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแผนงาน และสารสนเทศที่ได้นำไปสู่ การปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมจุดแข็งจุดอ่อน ด้วยวิธีการประชุมกำกับติดตามงานที่มอบหมายให้ รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยกระบวนการตรวจสอบมาจากภาควิชาและคณะมีการพิจารณาความ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และประเมินโครงการตามตัวชี้วัด (KPI) 3.2) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลมีการ ตรวจสอบผู้ได้รับมอบหมายงาน/สถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแผนงาน และสารสนเทศที่ได้นำไปสู่การ ปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมจุดแข็งจุดอ่อน ด้วยวิธีการประชุมกำกับติดตามงานที่มอบหมายให้ รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยกระบวนการตรวจสอบมาจากภาควิชาและคณะมีการพิจารณาความ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และประเมินโครงการตามตัวบ่งชี้ (KPI) ลงผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบ นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลมีการนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของบริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

4) ขั้นการจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในเสร็จแล้ว จัดทำรายงานสรุป โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการ

ประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตาม องค์ประกอบการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเขียนรายงานสรุป จุลสารและจดหมายข่าวภาควิชา อาจมีการ เผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์หรือการประชุม เพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาต่อไป

5) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของสถาบันมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร ผู้นำมีการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมพัฒนาผู้ร่วมงานเพื่อเพิ่มทักษะหรือเพิ่มศักยภาพในการทำงานทั้งภายในและภายนอกคณะ เช่น มีการสอนงานให้กับผู้ร่วมงาน การสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมความรู้ มีการสนับสนุนให้มีวิทยากรจากภายนอกมาให้ ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์คณะผู้บริหารคณะร่วมกันกำหนดนโยบายและจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์ นำสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบชัดเจนโดยการจัดประชุมคณะกรรมการให้บุคลากร ทุกระดับรับทราบและมีความเข้าใจร่วมกันและมีการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของคณะ มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ปฏิบัติงานแต่ละระดับ และดำเนินงานใน บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6) ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงาน ทางคณะพยาบาลศาสตร์มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและเป็น ระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ได้แก่ ระบบงบประมาณ ระบบพัสดุ ระบบการเงิน ระบบ บัญชีโดยเกณฑ์พึงรับ - พึงจ่ายลักษณะ 3 มิติ ระบบบัญชีต้นทุน ระบบข้อมูลบุคลากร ระบบ ฐานข้อมูลวิจัย เป็นต้น นอกจากนี้ทางคณะยังได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะมีการส่งเสริมให้คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบของการร่วมเป็นกรรมการรับผิดชอบ

7. เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มสมรรถนะการ ปฏิบัติงานแก่บุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบัน และมีเครือข่ายภายใน โดยส่งเสริมให้อาจารย์และบุคลากรมีการ จัดกิจกรรมร่วมกันและหมุนเวียนการเป็นเจ้าภาพในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษา นอกจากนี้แล้วนักศึกษาควรมีเครือข่ายการประกันคุณภาพและการทำกิจกรรมพัฒนา นักศึกษาร่วมกันระหว่างคณะต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างมหาวิทยาลัยและภายในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ควรมีการดำเนินการพัฒนา ดังนี้ 1) สร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหาร และบุคลากร 2) ส่งเสริมให้ความรู้การวางแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน 3) มุ่งเน้นนักศึกษาให้มีสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และทำงานเพื่อสังคม 4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจความรับผิดชอบ 5) เน้นการจัดการความรู้ (KM) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากร 6) ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ ยืดหยุ่น และแก้ปัญหาความขัดแย้ง 7) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนยึดแนวทางหลักคือการพัฒนาตามกระบวนการ PDCA ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) คือ ด้านการวางแผน (Plan) มีการนำผลการประเมินปีก่อนหน้ามาใช้เป็นข้อมูลในการ วางแผน สถานศึกษาและนักศึกษา ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนให้ ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ด้านการดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดย อาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ด้านการประเมินคุณภาพ (Check) มีการดำเนินการ ประเมินคุณภาพในระดับภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบัน โดยสถานศึกษาต้อง ดำเนินการตรวจการ ปฏิบัติกับแผนงาน และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหาสารสนเทศเพื่อนำไปสู่การ ปรับปรุงแก้ไข และ ด้านการเสนอแนวทางปรับปรุง (Act) มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบร่วมกับ สารสนเทศที่ได้รับ นำไปปรับปรุงแก้ไข โดยการเสริมจุดเด่น และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน ซึ่งสอดคล้อง กับสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลไกการประกัน คุณภาพ ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่องคือ คณะกรรมการนโยบาย และผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่จะต้องให้ความสำคัญ และ กำหนดนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน และเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมาย ให้องค์กร หรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้น ให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการ หรือหน่วยงานนี้คือ การ

จัดระบบประกันคุณภาพพร้อมทั้งตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับสถาบันระบบประกันคุณภาพคุณภาพที่ใช้จะต้องสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ภาควิชา หรือสาขาวิชา ระดับคณะไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือคุณภาพในแต่ละระดับเพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่สิ่งที่สำคัญคือคณะกรรมการ หรือหน่วยงานนี้ต้องประสานงาน และผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติยา ลีอ่อน (2547) ทำการวิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผล การประกันคุณภาพภายใน สำหรับกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากรด้านความตระหนักถึงความสำคัญ การมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน การทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร ความพร้อมด้านทรัพยากร ทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างองค์กร และการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และขนาดขององค์กร ส่วนประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษามีอยู่ 2 ส่วน คือ ประสิทธิภาพระหว่างทาง (Intermediate Outcome) ได้แก่ การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิบัติงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) และความพึงพอใจในงานของบุคลากร สำหรับประสิทธิผลสุดท้าย (End Outcome or Ultimate Outcome) ได้แก่ การบรรลุพันธกิจของสถาบัน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสร้างระบบการบริหารงานประกันคุณภาพที่ดีนั้นควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วม การเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักของบุคลากร โดยการจัดทำโครงการทำจัดการความรู้ (KM) และการสร้างแนวปฏิบัติที่ดี ในด้านผู้นำและผู้บริหารทุกระดับของควรมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร มีการจัดประชุมและแจกคู่มือการประกันคุณภาพให้บุคลากรทุกระดับรับทราบและมีความเข้าใจร่วมกันการวางแผนที่ดีส่งผลภาพความสำเร็จในการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรม จรรยาบรรณ และความเป็นเลิศในวิชาชีพระดับสากล โดยมีกระบวนการสอนนิสิตที่มุ่งเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการกำหนดและเผยแพร่คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ มีระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคมเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนา/แก้ไขปัญหาด้านสุขภาวะและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและการวิจัย มีการ

สนับสนุนงบประมาณการวิจัยด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมกับภารกิจของอาจารย์และกิจกรรมของนักศึกษา มีการประเมินผลสำเร็จของการบูรณาการ มีการจัดสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ให้มีกระบวนการตรวจสอบประเมินผลนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมจุดแข็งลดจุดอ่อน ด้วยวิธีการประชุมกำกับติดตามงานที่มอบหมายให้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีวิธีปฏิบัติที่สามารถนำไปเป็นหลักการประกันคุณภาพได้ดี ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสร้างภาวะผู้นำ และวิสัยทัศน์การบริหารงานและพัฒนาคณะ อบรม สัมมนาด้านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารคุณภาพ นอกจาก PDCA แล้ว ควรนำระบบการบริหารที่เป็นเลิศ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ MBNQA: Malcom Baldrige National Quality Award และนำมาตรฐานคุณภาพ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงาน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ หน่วยฝึกประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

3. แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมากขึ้นโดย มีการกระจายงานหรือหน้าที่รับผิดชอบอย่างเท่าเทียม สร้างระบบการทำงานแบบเป็นทีม หรือดึงอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการแล้วมาร่วมทีมเพื่อแบ่งเบาภาระงานอาจารย์ที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันประสบการณ์หรือเทคนิคในการบริหารจัดการตนเอง ส่งเสริมการทำตำแหน่งทางวิชาการ ด้วยการสร้างสิ่งจูงใจแก่อาจารย์ เช่น สนับสนุนเงิน รางวัล กระตุ้นให้อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ควรเปิดหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อให้มีสัดส่วนของร้อยละของหลักสูตรที่เน้นการทำวิจัยใน ระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณ โดยการสรรหา บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติตรงตามหลักสูตร มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัย ควรมีการวางแผนและจัดสรรเกี่ยวกับงบประมาณให้เพียงพอและ เหมาะสม และควรมีการประเมินความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและปัจจัย สนับสนุนการเรียนรู้ เป็นรายบุคคลในกรณีที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นทีม มีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน นำแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา PDCA มาประกอบการจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบกลไกการบริหารและการ ประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการประกัน

คุณภาพและมีวิสัยทัศน์ในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากรเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยประเด็นวิจัยเดียวกันนี้โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยแบบผสมผสานมาศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวทางการจัดการเรียนรู้โครงแบบเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์การศาสนา.

กิตติยา สืออ่อน. (2547). “โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขา

วิทยาศาสตร์สุขภาพ. “วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย

คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา,สำนักงาน. (2551). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

_____. (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.

2553. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

เทียนฉาย กิระนันท์. (2519). แผน โครงการ และงบประมาณ อีกแนวทางหนึ่งในการจัดสรร

ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รสรินทร์ อมรรัตน์. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่าง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อุทุมพร จามรมาน. (2543). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องการประกันคุณภาพ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.